

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Волинський національний університет імені Лесі Українки**  
**Факультет (інститут) біології та лісового господарства**  
**Кафедра зоології**

**СИЛАБУС**

**вибіркового освітнього компонента**

**Концепція сталого розвитку та її реалізація у закладах освіти**

(назва дисципліни)

підготовки магістра

(назва освітнього рівня)

спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми

Середня освіта. Біологія, природознавство, здоров'я людини

(назва освітньо-професійної програми)

Луцьк – 2023

**Силабус вибіркового компонента «Концепція сталого розвитку та її реалізація у закладах освіти»** підготовки магістрів, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), за освітньо-професійною програмою Середня освіта. Біологія, природознавство, здоров'я людини

**Розробник:** Сухомлін К.Б., д.б.н., професор, завідувач кафедри зоології

Погоджено

Гарант ОПП:



(Коцун Л.О.)

**Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри зоології**

протокол № 2 від 13.09.2023 р.

Завідувач кафедри:



(Сухомлін К.Б. )

© Сухомлін, К.Б., 2023 р.

## I. Опис вибіркового компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)  Середня освіта. Біологія, природознавство, здоров'я людини  Магістр	<b>Нормативна</b>
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1-й
		Семестр 1-ий
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції 10 год.
		Лабораторні 14год.
		Самостійна робота 88год.
	Консультації 8год.	
	Форма контролю: залік	

## II. Інформація про викладача

**Викладач:** Сухомлін Катерина Борисівна

**Науковий ступінь:** доктор біологічних наук

**Вчене звання:** професор,

**Посада:** професор, завідувач кафедри зоології,

**Контактна інформація:** тел. (095) 1445610, пошта: Sukhomlin.Katerina@vnu.edu.ua

**Розклад занять** розміщено на сайті навчального відділу ВНУ: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

## III. Опис вибіркового компонента

**1. Анотація курсу.** Курс «Концепція сталого розвитку та її реалізація у закладах освіти» формує уявлення про стратегію соціоприродного розвитку, що забезпечує виживання та безперервний прогрес суспільства і не руйнує навколишнє середовище. Концепція передбачає з'єднання економічної, екологічної та соціальної сфер діяльності під кутом зору формування нової системи ціннісних орієнтирів та моделей поведінки підростаючого покоління та суспільства загалом. Вона суттєво доповнює та розширює рамки екологічної освіти, та дозволяє всі аспекти освітньої діяльності розвивати у контексті сталого розвитку, різноманітність тем якого вимагає застосування комплексного опрацювання і дає можливість створити системний механізм трансформації смисложиттєвих пріоритетів на індивідуальному рівні, а відтак – забезпечувати випереджуючу функцію освіти стосовно моделювання соціальних процесів.

**2. Пререквізити:** попередньо студент повинен прослухати курси: «Методика складання та розв'язування задач та тестів з біології», «Комп'ютерно-орієнтовані технології навчання», «Теорія і методика навчання екології», «Педагогіка вищої школи і методика навчання у ЗВО» і фахові дисципліни за освітнім ступенем «бакалавр».

**Постреквізити:** Теорія і методика навчання біології, Навчально-педагогічна практика з теорії та методики навчання біології, природознавства та здоров'я людини, Переддипломна практика, написання кваліфікаційної роботи.

**3. Метою** викладання ВК «Концепція сталого розвитку та її реалізація у закладах освіти» є навчити майбутніх педагогів засадам випереджаючої освіти для сталого розвитку,

впровадженню ідеї та принципів сталого розвитку, технології випереджаючої освіти у зміст навчальної діяльності, застосуванню новітніх педагогічних технологій гумано- та екоцентричного характеру, проектуванню інтегративних уроків, курсів та програми з випереджаючої освіти для сталого розвитку.

**Основними завданнями** вивчення дисципліни «Концепція сталого розвитку та її реалізація у закладах освіти» є формування нової педагогічної культури та мислення, нових педагогічних моделей у втілення випереджаючої освіти для сталого розвитку.

#### 4. Результати навчання (Компетентності) :

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу фактів та аргументів в галузі біології, педагогіки і близьких предметних галузей.

ЗК 3. Здатність навчатись та застосовувати здобуті знання у педагогічній діяльності для ефективного розв'язання практичних задач.

ЗК 8. Здатність діяти свідомо та соціально відповідально із врахуванням морально-етичних норм професійної діяльності і академічної доброчесності.

ЗК 9. Здатність реалізовувати стратегію освіти сталого розвитку та екологізацію свідомості учнів та студентів засобами навчальних дисциплін.

ФК 2. Здатність до постійного моніторингу вітчизняної та зарубіжної наукової та методичної інноваційної інформації та використання сучасних методик та технологій навчання в професійній діяльності для забезпечення компетентісно-орієнтованого навчання з біології, природознавства та основ здоров'я.

ФК 9. Здатність застосовувати екологічні знання у професійних і життєвих ситуаціях, здійснювати просвітницьку діяльність серед населення щодо формування екологічного мислення і свідомості, ставлення до природи як унікальної цінності.

Після вивчення курсу студенти отримають наступні результати навчання:

ПР2. Застосовує у професійній діяльності сучасні наукові, освітні технології і методичні підходи для формування фахових компетентностей, визначає напрями модернізації освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, використовує передовий досвід вчителів біології.

ПР3. Демонструє знання та розуміння сучасних проблем біології (системи органічного світу як відображення його історичного розвитку та еволюції живого від молекулярно-генетичного до біосферного рівня, популяційний рівень організації життя, сучасні екологічні проблеми та механізми адаптації організмів до середовища існування, біологічні основи поведінки людини, біологічні основи розвитку патології нервової системи, фізіологічні основи фізичного та психічного здоров'я людини, сучасні проблеми спадковості).

ПР4. Слідує принципам широкого впровадження інформаційних технологій, засобів комунікації для підвищення ефективності навчання біології, природознавства та здоров'я людини.

ПР8. Демонструє екологічні знання у професійних і життєвих ситуаціях, здійснює просвітницьку діяльність серед населення для формування в них екологічного мислення і свідомості, ставлення до природи як унікальної цінності.

ПР10. Практикує інформаційний науково-педагогічний пошук, критично осмислює та інтерпретує результати, робить висновки та формує напрями дослідження з урахуванням вітчизняного й закордонного досвіду та застосовує їх у професійній діяльності.

#### 5. Структура вибіркового компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				Бал
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Пра к	Конс .	

<b>Змістовий модуль 1. <u>Наука та її організація в Україні</u></b>						
<b>Тема 1.</b> Сталий розвиток та освіта	28	2	6	2	18	42
<b>Тема 2.</b> Випереджаюча освіта для сталого розвитку як ключовий напрямок сучасної освіти	24	2	2	2	18	14
<b>Тема 3.</b> Роль екологічної освіти у межах випереджаючої освіти для сталого розвитку	24	2	2	2	18	14
<b>Тема 4.</b> Соціокультурний зміст освіти для сталого розвитку	23	2	2	1	18	15
<b>Тема 5.</b> Економічна освіта та медіаосвіта як чинник випереджаючої освіти для сталого розвитку	21	2	2	1	16	15
<b>Усього годин/балів</b>	<b>120</b>	<b>10</b>	<b>14</b>	<b>8</b>	<b>88</b>	<b>100</b>

**Перелік тем практичних занять:**

<b>№ з/п</b>	<b>Тема</b>	<b>Кількість годин</b>	<b>Бал</b>
1	Історія виникнення і формування концепції сталого розвитку	2	14
2	Випереджаюча освіта: передумови виникнення та шляхи реалізації	2	14
3	Вивчення індикаторів сталого розвитку: економічних, інституційних, соціальних, освітніх, екологічних.	2	14
4	Оцінювання індексів сталого розвитку	2	14
5	Методичні підходи в системі освіти задля сталого розвитку	2	14
6	Сучасні форми і засоби формування екологічної компетентності школярів.	2	15
7	Медіаосвіта та сталий розвиток	2	15
	<b>Разом</b>	<b>14</b>	<b>100</b>

**6. Завдання для самостійного опрацювання**

Історія виникнення та сутність проблематики сталого розвитку.

Характер реалізації стратегії сталого розвитку в Україні

Соціокультурні передумови виникнення концепції освіти для

Зміст концепції освіти для сталого розвитку

сталого розвитку

Випереджаюча освіта: передумови виникнення та шляхи реалізації

Методи та принципи випереджаючої освіти для сталого розвитку.

Екологічний світогляд та екологічна культура у контексті реалізації принципів сталого розвитку

Шляхи формування екологічної компетентності особистості (моделі та технології)

Моделювання європейських цінностей на засадах сталого розвитку.

Освіта для демократії та громадянська освіта

Духовні цінності та освіта.

Етика толерантності у полікультурному світі

Стандарти якісного життя як умова сталого розвитку

Формування екозбалансованих споживчих цінностей

Масмедіа та їхня роль у житті суспільства початку XXI століття

Медіаграмотність та критичне мислення як умови формування світогляду сучасної людини

Етапи експериментальної діяльності за проектом: «Випереджаюча освіта для сталого розвитку»

#### IV. Політика оцінювання

**Політика викладача щодо студента.** Студент має відвідувати всі заняття. Якщо з об'єктивних причин заняття пропущене, то студент зобов'язаний відпрацювати його самостійно у системі MOODLE, де зможе ознайомитись з текстом лекції, методичними матеріалами до практичних робіт. За методичними рекомендаціями виконати практичну роботу. Після виконання роботи прикріпити її у папку «Здача практичної №\_\_». Оцінювання відбувається за шкалою на с. 6.

**Політика щодо академічної доброчесності.** Викладач і студент мають дотримуватись ст. 36 Закону України «Про освіту». Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну науково-педагогічну діяльність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної й наукової діяльності.

У ВНУ діє Кодекс академічної доброчесності ([https://ra.vnu.edu.ua/akademichna\\_dobrochesnist/kodeks\\_akademichnoi\\_dobrochesnosti/](https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/)) й Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату ... ([http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/polozhennya\\_antyplagiat.pdf](http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/polozhennya_antyplagiat.pdf))

**Політика щодо дедлайнів та перескладання.** Лекційний матеріал і практичні роботи мають бути опрацьовані і виконані до підведення підсумків на останньому занятті. Після отримання оцінок за поточний контроль знань студент допускається до складання заліку. Якщо студент набрав 60 балів і більше, залік може бути зарахований автоматично. Якщо студент не задоволений результатом, він може перескласти залік, але при цьому анулюються всі бали, отримані під час поточного контролю і на залік виноситься 100 балів.

Терміни проведення заліку визначаються розкладом заліково-екзаменаційної сесії. У разі не складання заліку, студент може перездати його двічі. Розклад ліквідації академічної заборгованості передбачений розкладом заліково-екзаменаційної сесії.

**Поточний контроль** проводиться у вигляді усного або письмового опитування. За теоретичну підготовку до певного практичного заняття студентами денної форми навчання максимальна оцінка 10 балів. Оцінка за кожну виконану практичну роботу включає 4 або 5 балів за виконання та оформлення роботи. Оцінювання практичних занять студентів відображене у відповідних таблицях.

**Підсумковий контроль – залік**, проводиться в тестовій формі і за складання якого студент може отримати максимум 100 балів. При складанні заліку результати поточного контролю анулюються. Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

#### VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка для заліку
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано

## VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

### Основні:

1. Висоцька О. Є. Освіта для сталого розвитку : науково-методичний посібник. – Дніпропетровськ : Роял Принт, 2011. – 200 с.
2. Екологічна освіта для сталого розвитку у запитаннях та відповідях: науково-методичний посібник для вчителів / за ред. О. І. Бондаря. Херсон : Гринь Д.С., 2015. 228 с.
3. Методологія сталого розвитку: цивілізаційний контекст: монографія / В.Х. Арутюнов, С.І. Присухін, В.М. Свінціцький, Т.В. Глебова, Т.С. Пітякова, Т.М. Дерев'янка, В.І. Пустовойт. Київ: Нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана, 2010. 296 с.
4. Підготовка вчителів до викладання питань сталого розвитку. Навчально-методичні матеріали для викладачів вищих педагогічних навчальних закладів та системи післядипломної педагогічної освіти: Посібник / О.І.Пометун та ін. За ред. О.І.Пометун. – К. : Педагогічна думка, 2015. – 120 с
5. Концепція національної системи освіти для збалансованого розвитку / О.І. Бондар, Т.В. Тимочко, Г.Б. Марушевський та ін. Бібліотека Всеукраїнської екологічної ліги. 2011. № 9. С. 15–19.
6. Кононенко О.Ю. Атуальні пролеми сталого розвитку. Навчально-методичний посібник.  
[http://www.geo.univ.kiev.ua/images/doc\\_file/navch\\_lit/posibnik\\_Kononenko.pdf](http://www.geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/navch_lit/posibnik_Kononenko.pdf)
7. Пилипко В.А., Боголюбов В.М., Піскунова Л. Е. Стратегія сталого розвитку. Навчальний посібник.  
[\[http://ecoacademy.org.ua/sites/default/files/theme\\_files/prylpko\\_ta\\_in\\_2008\\_posibn\\_s\\_trategiya\\_stalogo\\_rozvytku.pdf](http://ecoacademy.org.ua/sites/default/files/theme_files/prylpko_ta_in_2008_posibn_s_trategiya_stalogo_rozvytku.pdf)
8. Основи стратегії сталого розвитку.  
[http://stud.com.ua/33546/ekologiya/osnovi\\_strategiyi\\_stalogo\\_rozvitku](http://stud.com.ua/33546/ekologiya/osnovi_strategiyi_stalogo_rozvitku)

### Додаткова:

9. Аналіз сталого розвитку –глобальний і регіональний контексти: У 2 ч. / Міжнародна рада з науки (ICSU) [та ін.]; наук. кер. М.З.Згуровський. Київ: НТУУ «КПІ». 2009. Ч.2. Україна в індикаторах сталого розвитку. Аналіз. 2009. 200 с.
10. Проекти концепції сталого розвитку України: можливість їх вдосконалення та застосування. Аналітична записка // Національний інститут стратегічних досліджень. <http://www.niss.gov.ua/articles/1566>
11. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року.  
<https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/стратегія-сталого-розвитку-україни-до-2030-року>